

SLOVENSKI NAROD.

izhaja vsak dan zvečer, izjema nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po ulici, plača za vse leto 23 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 50 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez izdane vpisilnice naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petorodne pošte vrste po 12 h, če se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj so izvoljeni frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knaševih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadst. upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovoljno pošilja naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnštva telefon št. 85.

Atentat na slovensko meščanstvo.

Komedijo, ki so jo igrali fa-mozni ministrski predsednik Gautsch in njegovi klerikalni lakaji, se je končala včeraj. V dež. zboru je padla krinka z obrazov in se je pokazalo, da je med vlado, med Nemci in med klerikalci sklenjen dogovor v svrhu, da se slovensko meščanstvo oropa primerne zastopstva in s tem upliva na javne zadeve.

Vladni načrt volilne reforme za Kranjsko je za meščanstvo in tudi za delavstvo roparski atentat in bije v obraz vsaki pravici in vsaki pravičnosti.

Vlada neče splošne in enake volilne pravice za deželne zbornice. To je znano že skoro pol leta, saj je to Gautsch že v državnem zboru povedal pred meseci, to je ponovil včeraj tudi deželni predsednik Schwarz, ki je v svojem govoru povdarjal, da smatra vlada zastopstvo interesov za najprimernejše načelo, po katerem je urediti deželne volilne rede.

Načrt, ki ga je predložila vlada, pa je naravnost posmeh tega principa, ta načrt kaže, da je bilo vladi samo na tem, da ohrani nemško posest in nemške privilegije ter zadovolji klerikalce na stroške meščanstva.

Po vladnem načrtu naj bi imel deželni zbor 47 poslancev, deset več kakor sedaj, a mesta in trgi, ki plačujejo tri četrtine vseh deželnih doklad, naj imajo manj zastopnikov v deželnem zboru, kakor nova kurija, katere volilci ne plačujejo nobenih doklad.

Pred vsem je značilno, da hoče vlada ohraniti vnebovpijoči privilegij veleposestnikov. V

deželno desko vpisani veleposestniki, naj volijo tudi v prihodnje deset poslancev. Kakih osemdeset mož, ki niso drugega kakor posestniki večjih kmetij, naj ima pravico, pošiljati v dež. zbor deset poslancev, ravno toliko, kolikor na tisoče volilcev nove kurije in več kakor meščanstvo, ki plačuje kakor rečeno, skoro dve tretjini vseh doklad.

Vlada hoče s tem v naši slovenski deželi s pomočjo nečuvnega privilegija ohraniti na umeten način brezpomembni nemški manjšini mogočno pozicijo. Odločilni so bili tu le nemški nacionalni ozir, ne stvarni. Ko bi se bila vlada držala načela o zastopstvu interesov načela, ki je je proglasila za svoje vodilo, bi morala predlagati, da se kurija veleposestnikov tako uredi, da imajo v njej pravico voliti vsi posestniki, ki plačujejo 200 K direktnega davka. Zastopstvo interesov zahteva, da se združijo v enotne volilne skupine vsi tisti, ki imajo enake interese, da torej skupno volijo lastniki vseh velikih posestev. Kakšen pa je razloček med interesi v deželno desko vpisanega veleposestnika in navadnega veleposestnika? Prav nobenega razločka ni in če ga vlada dela, ima pri tem pred očmi poseben, nečist in nepošten namen, ta namen namreč ohraniti revnim ostankom fevdalizma moč in vpliv na škodo pravici, to pa zgolj iz tradicionalnega sovraštva do Slovencev. Vladi ni za interese veleposeststva, marveč za interese nemštva, ki naj se umetno zavarujejo, ker se naravnim potom ne dajo zavarovati.

Kmetiskim občinam ostane naj po vladnem načrtu dosedanje zastopstvo. Indirektno pa se je tudi povečal vpliv kmetiskih občin, kajti po vladnem načrtu se vzame iz raznih okrajev cela vrsta ob-

čin, ki naj bi v prihodnje glasovale z mesti. Število kmetiskih volilcev naj bi se po tem načrtu skrčilo, poslancev pa naj bi imeli ravno toliko, kakor sedaj.

Vladni načrt predlaga tudi novo kurijo. Ta naj ima deset poslancev. Vlada je pri tem v prvi vrsti mislila na to, kako zagotoviti, da dobe meščanske in delavske stranke kar mogoče najmanj mandatov in zložila je okraje tako, da bodo povsod odločevali in da bodo povsod zmagovali klerikalni agrarci.

Že število poslancev, ki jih naj dobi ta kurija, je nekaj nečuvnega. Za veliko, obljubeno in industrijsko Češko je vlada predlagala za splošno kurijo 18 mandatov, za malo, agrarno Kranjsko pa jih predlaga deset, da bi le za večne čase zagotovila na Kranjskem vso oblast klerikalcem. Ko bi se določilo število poslancev za splošno kurijo po razmerju s Češko, bi na Kranjskem imela ta kurija 1 $\frac{1}{2}$ poslance. Mi smo liberalni in hočemo, naj imajo tudi industrijski obrtniki in kmetijski delavci primerno zastopstvo in zato smo že opetovano predlagali, naj se ustanovi splošna kurija s 4 poslanci, a taka kurija, da bodo v njej volili samo tisti, ki nimajo volilne pravice v drugih kurijah, tako da bo res delavstvo prišlo do veljave. Po vladnem načrtu pa bodo kmetje povsod preglašovali meščanstvo in delavstvo. Nova splošna kurija ne pomeni nič drugega, kakor da dobe klerikalni kmetje deset novih mandatov.

V to svrhu so se tudi okraje tako razdelili, da izgube delavci in meščani ves vpliv. Celo Ljubljana ne bo volila zase, ampak priklopiti se ji hoče popolnoma kmetске občine, kakor Dobrunje, Moste, Rudnik, Zgornja Šiška in Vič.

Vse svoje sovraštvo proti narod-

nemu in naprednemu meščanstvu pa je vlada pokazala pri razdelitvi mandatov za mesta in trge. Očitni namen vladnega načrta je, meščanstvo potisniti pod nož klerikalcem, oropati meščanstvo zastopstva v deželnem zboru, kakor ga hoče oropati zastopstva v državnem zboru.

Mesta in trgi naj imajo, dasi nosijo dve tretjini vseh deželnih bremen, samo osem poslancev izmed 47, a še v teh naj ne odločuje meščanstvo, marveč naj odločujejo kmetje. Zagotovljena sta po vladnem načrtu narodnemu meščanstvu pravzaprav le dva mandata, namreč ljubljanska, vsi drugi so ali izgubljeni ali v veliki nevarnosti, ker bodo kmetje preglašovali meščane, kajti povsod je vlada mestom in trgom pridružila toliko kmetiskih občin, da dobe klerikalci lahko večino.

Samo v enem okraju ni vlada tako postopala, tam kjer se gre za ohranitev nemške posesti in nemške nadvlade. Mestna skupina Kočevje-Ribnica ostane nespremenjena, tu se ni privzela nobena kmetška občina, da, niti velika Sodražica se ni privzela v to skupino, dasi se na to dela že dvajset let, samo zato ne, da bi imeli Nemci večino.

Vladni načrt je nekaj tako nečuvnega, tako brezprimerne, da kaj takega ni pričakoval niti najhujši pesimist. Vlada se je koalirala s klerikalci in Nemci, da ubije narodno-napredno stranko. To naj bo drugi del plačila klerikalcem, da so prodali koroške in štajerske Slovence, in to naj bo tolažba za Nemece in naj jih pridobi za Gautschev državnozborski volilni red.

Seveda je ta vladni načrt za narodno-napredno stranko absolutno nesprejemljiv in stranka bi sama sebe obglavila, ako ne napne

vseh sil in ne vporabi vseh sredstev, da prepreči uveljavljanje tega načrta.

Jesenice.

Komaj poldrugo leto je minilo od tistega časa, ko je dalo vodstvo „Slovenske ljudske stranke“ Zabukovcu, župniku, v narodno izpostavljeni občini Jesenice nalog, odgovoriti ondodnim narodnjakom pri spravi akciji: „Ljubši nam je Nemeč, ki je katolik, kakor Slovenec, ki je liberal!“ Borba se je začela, ljuta borba, kakor je zgodovina kranjska še ni poznala. Proti kapitalu, proti cerkvi in proti vladi se je morala boriti naša takrat majhna stranka ne za svoje interese, nego za interese našega naroda. In zmagala je. In zmagala bo prej ali slej na celi črti proti propalemu klerikalizmu. Volitve III. razreda, v I. in II. klerikalci nimajo itak ničesar, so dokazale, da danes klerikalizem na Jesenicah nima prave zaslombe več. Skoro 100 volilcev, ki bi bili v slučaju tajnih volitev z nami volili, ni prišlo, ker so se sramovali klerikalno voliti, od 283 volilcev, ki so klerikalno volili, pa je dal gosp. ravatelj Luckmann 200; od teh je bilo najmanj 100 nemških Los von Romovcev, katere so nagnala tovarna in tuja podjetja v boj proti naši stranki. Ti so prišli voliti župnika Zabukovca, in potem, ko so se odstranili od volilne mize — pljunili. Tako je bil izvoljen v III. razred župnik Zabukovec s svojo kliko. Naši možje pa, 190 na številu, prišli so brez upa zmage na volišče, in prepričani, da bodo podlegli, čakali so od 9. zjutraj do 9. zvečer in — volili. In ta zavednost je našla pri Nemcih obdovanje, klerikalcem pa je zaprla sapo. Z ozirom na to, da se že tekom enega leta razmere na Jesenicah korenito spremenijo in da bo v treh letih situacija v vseh treh

LISTEK.

V spomin Matija Čopa.¹⁾

¹⁾ „Ov ol heel gelaou, anodrivazet vras.“

„Umrje mlad, ki ljubi ga božanstvo.“
Da se ta rek na tebi je vresničil,
tvoj blebi lik nam bil je svedočanstvo;
saj se obraz ti v radosti je tajal
in usta, kakor bi hotela reči:
Končan je boj, ki tolikanj je trajal. —
Tako sem te zazrl, ko sem v ščemeči
bolesti k tebi, dragi, bil prisopel,
začnvi vest o grozenski nesreči.
Ob misli mrem, da si v valovju shropel;
vendar nje čin odpušcam malce Parki,
če bolj prevdarim to usodno kopel.
Poslavljaljočega se solnca žarki
zlatili so zelene krog planjave,
v ozadju zrl v večerni zori jarki
snežnikov si gorejskih veličave.
Valovi Save kot bi ti šumeli:
„Ne boj se nas ter sprejmi z gor po-
zdrave!“

Visoko nad teboj pa so hiteli
oblački belokrili v dalj; v tej slasti
občutki tvoji niso razumeli,
da Save val zdaj zdaj te upropasti.

²⁾ Prevod Prešernove elegije „Dem Andeaken des Mathias Čop.“
³⁾ Umrje mlad, ki ljubi ga božanstvo.

Nebo poslalo z jasne visočine
je genija, da s teme te oblasti
pokliče v dom svitlobe; z globočine
kristalnega valovja čist je šinil
tvoj duh v kraj večnojasne domovine.
S sveta si, črtežev bogat, preminil
in v polni moči, ne čuteč bolesti,
ki v nas se je vselila, ko si zginil.
Spi čelo vroče v hladu zdaj prelesti,
več dvomov črv ti prsi ne razjeda,
sta kes in bol nehalo v srcu mesti.
Ti up lažnjivi nič več ne preseda,
srce več ne drhti v želja sladkosti,
ki čisto jim sledi le bol in beda. —
O tebi ne, — moj zlati drug, oprosti! —
o nas gre tožiti in domovini,
zgubivši velikana učenosti.
Dobiček lep in kak po veličini
dozorel bil bi sčasom v tvojem znanju
domači grudi in sveta širini!
Si spel le kvišku proti vede stanju
in vztrajno strl ovire še tolike,
da luči hram odprl se je klicanju.
Evropske si obvladal vse jezike:
Kar Grec'ja, Rim sta večnega spisala,
navdušenih britanskih pesmi stike,
kar Luzitanec, Španec v verze zbrala,
kar italjanska, nemška in francoska
je Muza nam s Parnasa svojga dala,
vse to ti spajala je vez prav ozka,
kot da si čul je v naši bil besedi.
Tam, kjer se valovi sarmatska ploška,
v Mickjevičevih žil si glasov sredi,

in kar je Čeh, sta Srb in Rus spesnila,
odprlo se je tvojemu vpogledi.
Mnemózina te, Čop, je poljubila,
da domovina bi obogatela
s tem, kar modrica ti je podelila. —
A zdaj te, dragi, kruta smrt je vzela;
brsteče smo se veselili setve,
ki v klasje več ne bo nam dozorela!
Zato usoda ne zameri kletve,
cel vek prerano smo ga izgubili,
ki črtev, žal, postal je tvoje žetve! —
Ti žitja dnovi niso jasni bili,
se sreče žar je redno nama skrival,
a zdaj pač prost si vseh bolij v gomili.
Da b' sladko, ti privoščim, v zemlji
snival;
al ker v prerani grob si moral leči,
nad tvojo smrtjo bom solze prelival,
dokler pod rušo mir me ne osreči. —

Is prekrasne, v tercinah spesnjene
elegije „Dem Andenken des Mathias Čop.“ nam zveni nasproti obupen
krik žalosti potrtega Prešerna, ko
na večer 6. julija leta 1885. ves ob-
jokan v ljubljanski bolnišnici poljubljuje
mrzlo lice oboževanega si prijatelja
Čopa, ki je uro prej utonil v Savinem
tolmuni blizu Ljubljane, kamor sta se
bila šla s Kastelcem kopat.

Dr. K. O.

V hiši žalosti.

Povest iz tržaškega življenja; spisal Vinko Ruda.

(Dolge.)

Marko je bil razburjen in je govoril strastno in z neko energijo. Lavra je čutila, da zvane vse strune njegovega srca, da vse to, kar čuje, ni drugega, kakor najmočnejši izraz Markove ljubezni, ali vzlio temu je ostala resna in hladna. Zrla je nepremično v tla in samo trepet njenih usten in smrtna bledest njenega lica je kazala, da razume, kar čuje.

Ko je Marko končal, je šla Lavra k vratom in jih je zaklenila. Težki in negotovi so bili njeni koraki, kakor bi se šibila njena kolena. Oči so ji bile upadle, iz usten je otekla vsa kri in trepetala je po vsem životu, ko je komaj slšno dihnila:

„Naj se zgodi Vaša volja, Marko.“

Marko se je zganil. Zavrelo je v njem radosti in ponosa, da je zmagal in razprostrl je roke, da bi Lavro objel. Toda ubranila se ga je, in z glasom, ki je razodeval vse neskončne njene bolesti in njeno obupanje, dejala:

„Čiste ljubezni med nama ne more biti. Propadla ženska sem. Za deset goldinarjev sem Vaša, kadar hočete.“

Marku se je zdelo, kakor bi ga bil kdo z močnim polenom udaril po glavi. Omahnil je. Za hip so ga zapustile vse moči in padel je na sedež ter zakril lice z rokama, dočim se je Lavra s prsti krčevito oprijemala zidu, ob katerem je stala in grizla svoje ustne, da so krvavele. A tudi zdaj je zamogla zadušiti svojo bolest in zadržati svoje solze, dokler se ni Marko predramil in zbežal brez slovesa iz sobe.

Zdaj pa je bilo konec vsemu samozatajevanju. Na mestu, kjer je Lavra stala, se je zgrudila na tla, kakor da so od nje otekale vse moči v trenutku, ko je Marko zaprl vrata za seboj.

„Ah, Marko, jaz te ljubim in samo da te obvarujem pred seboj, sem sama sebi pljunila v obraz.“

Obupno je bila z glavo ob tla, jokala in klicala Marka, ali nihče je ni slišal, najmanj ravno nad njeno sobo stanujoči slikar Karlo, srečni ljubimec bogate vdove, baronice Gotard.

Pri večernem svitu ali pri svitu luči je baronica izgledala še dosti dobro. Kdor je ni videl podnevi, je mogel misliti, da je še lepa. Iskala je mlade ljudi, da bi jo ljubili, in ker jih ni mogla ujeti s svojimi ženskimi čari, jih je zapeljavala s svojim bo-

razredih precej drugačna, in ker je zelo verjetno, da bo, kakor smo iz zanesljivega vira čuli, takrat tudi v strokovnem društvu na Savi vse nekako bolj rdeče zgedalo, in ko ima naša stranka kot najmočnejša stranka sedaj skoro dvakrat toliko strankarsko zanesljivih mož v odboru, kakor klerikalci nezanesljivih (saj v teku časa se bo videlo) — so si klerikalci izmislili: Kaj pa če bi tvorili sedaj slovensko večino v odboru. Neke kreature so našim odbornikom to namigavale, „češ — bodimo sedaj zopet prijatelji, pa dajmo skupno Nemce, saj smo Slovenci!“ Ali jih je Zabukovec poslal, ne vemo, slutimo pa to, ker je ta človek v neki zadnjih svojih notic čenčal, da ima sedaj po volitvi proste roke. Torej tako! Leto in dan ste se borili z infernalno zlobnostjo proti narodni ideji, in sedaj, ko ste bili tepeni, ste zopet bratje Slovenci, če pustimo mi svojo stranko ter jo predamo klerikalizmu, da se boste zopet lahko med posestniki šopirili, če vam danes ali jutri na Savi sape zmanjka. Hinc illae lacrimae? Vaš sovražnik vam je rešil življenje, in ker prihodnjič „ab hoste (salutem)“ nimate več pričakovati, hočete ga izdati in iskati pri nas spasa, vi, ki ste nas izdali! No, za to „slovensko ljudsko“ prijaznost se vam zahvalimo. In ker smo v „Narodu“ očitno rekli, da volilec g. Luckmanna ni več všeč iti s črnuhi, ter da smo pripravljene se z nemškimi svobodomiselnimi odborniki pobotati glede delovanja v prid napredka naše občine, rohani sedaj isti „Slovenec“, ki je leto in dan ruval proti edini slovenski stranki na Jesenicah, ki je proti njej poklical na pomoč tudi vladu, da ji je vzela en cel njej pripadajoč razred — niti klerikalcem v prid nego — Nemcem, — na nas z izdajalci — Judeži Iskarijoti! Torej klerikalci so z Nemci v eni falangi volili — mi pa smo — narodni hinavci! Zakaj? Zato, ker ne damo polovice odbora zato, da bi reševal moralne propalice.

Narodno-napredna stranka na Jesenicah stoji in bo — zapomnite si dobro — vedno stala na stališču, da s klerikalci nikdar in pod nobeno ceno ne bo paktirala, bodisi da je potem na Jesenicah župnik Zabukovec ali kdo drugi. In na Jesenicah ste svojo pravo barvo pokazali in vi ste krivi, da je nastal med nami nepremostljiv prepad, da mi kot svobodomiselnim Slovenci z vami nimamo nobenega vprašanja skupnega, ne gospodarskega, ne kulturnega, ne narodnostnega. Boj do iztrage! To je naše geslo in bo ostalo naše geslo, dokler dihamo! Po tem se ravnajte, pa glejte, da ne opešate, pri nas ni pardona za vas! Eventualne posledice nas pustijo popolnoma brez skrbi.

Kadar je prišla v stanovanje slikarja Karla, ki je pa že pometal svoje barve in svoje čopiče na smetišče, je prinesla seboj kako dragoceno darilo, „za spomin na srečno uro“. Včeraj je to bila dragocena, umetno spletena, svilena denarnica, obšita z biseri in napolnjena s svetlimi rumenjaki, danes je to igla z velikim briljantom, jutri bo to lepa škatlija s smodkami, vsaka smodka zavita v petak. Stakimi darili je hotela baronica razgreti kri mladega Karla, ker tega ni mogla doseči z ženskimi žari in bila je toliko radodarnjša, ker si je domišljala, da ljubi Karla tako vroče in presrečno, kakor ni ljubila nobenega njegovih prednikov. Bila je toliko radodarnjša, ker Karlo, ta zdrav, krepki, zali mladenič kar ni hotel razumeti, zakaj mu baronica donša ta darila in čemu prihaja vsak dan v mraku k njemu na stanovanje. Dvajsetkrat mu je baronica že dosti jasno namignila, kaj da želi, a ni je razumel. To je baronično strast in ljubezensko hrepenenje samo še povečalo. Ni bila vajena, da se kdo ustavlja njenim zapeljivostim. Zadnji njen ljubimec, učitelj klavirja, ki je znal Chopina tako igrati, da so bili gijani celo specerijski baroni, je ležal pred njo na kolenih, že ko mu je darovala par zlatih manšetnih gumbov, Karlo pa se še vedno ni zmenil, dasi mu je bila v njegovo tiho sobo znosila že malo premoženje. (Dalje prih.)

noma hladnokrvne. Zapomnite si pa, da boste enkrat dobili plačilo, katero ste zaslužili, če danes ne, pa jutri, ker mi znamo držati besedo, kakor ste dosedaj skusili.

Socialni demokratje groze.

Dunaj, 2. aprila. V Hernalsu so imeli včeraj socialni demokratje velik shod, na katerem je poročal dr. Adler o volilni reformi. Izjavil je, ako bo poslanska zbornica delala volilni reformi težave, bodo dne 1. maja, ko bo debata zopet v toku, pomagali socialni demokratje ter posegli s svojimi množicami v debato.

Penzijsko zavarovanje privatnih uradnikov.

Dunaj, 2. aprila. V „N. Fr. Pr.“ poziva trgovinski svetnik Müller delojemalce, ki pridejo pri nameravani vladni predlogi v poštev, naj protestujejo pri gosposki zbornici proti temu, da bi tak načrt postal zakon, ker baje: 1. obljubljena renta ni zadostna, 2. ker so zahtevane premije za njihove razmere previsoke, 3. ker ne dobe podpore, ako so brez službe in 4. ker se je bati, da bodo delodajalci polagoma zvalili plačevanje cele zavarovalnine na njihove rame, ker je to po načrtu dovoljeno.

Absolutizem na Ogrskem.

Budimpešta, 2. aprila. Fran Kossuth je sprejel krščansko-socialno deputacijo, ki ga je prišla prositi, naj se neodvisna stranka zavzame za splošno volilno pravico. Kossuth je odgovoril, da se je treba tega vprašanja oprijeti z veliko previdnostjo, ker se madjarski narodni značaj mora za vsako ceno varovati.

Ministra Kristoffy in Lanyi odstopita še pred 11. aprilom, ker nočeta biti sokriva protizakonitemu vladanju. Po nagodbenih zakonih bi se namreč morale nove volitve za državni zbor razpisati do 11. aprila, kar pa se ne zgodi.

Okrajno sodišče v Budapešti je izreklo, da ne prizna velikega podžupana Szabo, ki ga je imenoval kraljevi komisar, češ, da nima pravice za tako imenovanje.

Srbski topovi.

Belgrad, 2. aprila. Dasi je ponudba tvrdke Skode za dobavo novih topov najcenejša, vendar še ni gotovo, ako dobi ta tvrdka naročilo. Vlada se bo baje pri oddaji naročil ozirala na tisto državo, ki ji prevzame prvo srbska državno posojilo. Razlike v ponudbah so sledeče za baterijo topov: Krupp 370.000, Creuzot 363.000, Erhardt 336.000 in Skoda 335.000 fr.

Položaj na Ruskem.

Petrograd, 2. aprila. Minister notranjih zadev je obvestil carja, da je po njegovi naredbi dal pregledati policijo v 12 gubernijah ter našel, da policiji v Orelu, Kalugi, Tveru in Kijevu vkljub vsem naredbam primanjkuje orožja, obleke, konj, dostojne oskrbe in stanovanj.

Zaradi nemirov v Krönstadtu je bilo obsojenih 123 oseb na 4 do 20-letno ječo, 1 pa na dosmrtno ječo.

Zraven dvorane, v kateri bo zborovala nova državna дума, se ustanovi policijski urad, kjer bo razum pomnožene policijske posadke vedno tudi vojaštvo, in sicer dve stotniji pehote in pol stotniji kozakov.

Moskva, 2. aprila. V mestu je našla policija tajno tiskarno in tajni fotografski zavod. Razum ilustriranih revolucijskih spisov so dobili tudi tri bombe. Zapri so dve osebi, med njimi dve ženski. V stanovanju nekega Kornanova je našla policija 700 nabitih patron in mnogo smodnika.

Petrograd, 2. aprila. Vlada je dala privoljenje, da se najme 1500 milijonov rubljev državnega dolga, in sicer so dobi polovica na Francoskem, polovica pa na Angleškem tako, da se vpliv Nemčije v Petrogradu popolnoma izpodrine.

Protipoljska politika na Pruskem.

Berolin 1. aprila. V pruskem deželnem zboru se je zopet razpravljalo o politiki proti Poljakom. Ve-

čina poslancev z ministri vred je seveda bila za brezobzirno nadaljevanje dosedanje vladne politike, ki z denarjem in terorizmom odtrga Poljake z njih rodne zemlje ter naseljuje Nemce. Posl. Abramski (centrum) je izjavil, da hi ne imel ničesar proti temu, ako bi skušala vlada Poljake z ljubeznijo germanizovati, potem bi danes ne bilo velikopoljske agitacije. Toda vladna politika nasilstva je zavrgljiva. Vlada je sama kriva, ako nima v Gor. Šleziji več najboljših patrijotov, kakor jih je imela nekdanj. — Posl. Starzynski (Poljak) je izjavil, da razmetava Prusija našete milijone za svojo protipoljsko politiko, a za državo je ta politika isto kot njena naselbina v Afriki. Prepričan je, da vsi poslanci čutijo krivico svoje politike, česar pa nočejo priznati iz političnih vzrokov.

Na Pruskem so splošno volilno pravico zavrgli.

Berolin, 2. aprila. Pruski deželni zbor je v poimenskem glasovanju odklonil predlog svobodomiselnih stranke glede splošne, enake in direktne volilne pravice. Za predlog so glasovali svobodomiselnih, Poljaki in centrum. V navadnem glasovanju se je na to sprejela vladna predloga glede pomnožitve mandatov in spremembe volilnih okrajev.

Angleške državne finance.

London, 2. aprila. Z 31. sušcem je zaključeno upravno leto za angleške kraljevine. Dohodkov je bilo namreč 143.977.576 f. štrl. (3.455.461.824 milijonov K), t. j. za 607.172 f. štrl. več kot lani. Prebitka je 4.879.290 f. štrl. (117.202.960 milijonov K).

Zopet nemška izguba v Afriki.

Berolin, 2. aprila. Iz nemške kolonije v Afriki se uradno poroča, da je pri Ukamasu napadla močna četa Hotentotov transport nemških vojaških vozov, ki ga je vodil poročnik Keller. Poročnik in 10 vojakov je padlo mrtvih, drugi so obležali hudo ranjeni. Hotentoti so odpeljali vozove.

Gorica.

Minulo je že kakih 18 let, ko sem posekal goriško realko. Kako hladno — rekli bi mrtvo — je bilo takrat narodno življenje. Tu pa tam je Tonkljeva „Soča“ podrezala zaspane Slovence, a prave narodne navdušenosti le ni bilo med goriškimi Slovenci; razen ako odštejemo nekaj sestankov in veselje v čitalnici.

Mnogo slabše se so bili Slovenci zastopali v trgovskem stanu. Pravi narodnih trgovcev je bilo preklicano malo — slovenski napisi so bili — „bele vrane“. In danes? Kako velika izprememba! Predvsem na narodnem polju. Ni moja navada komu „slavo peti“, a kdor je skrbno zasledoval velikanski napredek goriških Slovencev, priti je moral do zaključka, da si je sedanji lastnik „Soče“ gosp. Andrej Gabršček, priboril na „narodnem polju“ neverjetnih zaslug za slovenski narod. Nikakor ne trdim, da je gosp. Gabršček edini narodni pospešitelj. Nikakor ne! Goriška ima dokaj vrlih, zaslužnih narodnih mož, reči pa hočem, da je z gosp. Gabrščekom začela energična politika.

In kakor v narodnem oziru, tako se je tudi v trgovini mnogo, mnogo nam v prid obrnilo. Kdo z veseljem ne opazuje krasnega napredka goriških slovenskih trgovcev! Slovenci smo lahko naravnost ponosni na goriške narodne trgovce. Nekatere trgovine so res tako velikanske, da s svojimi krasnimi izložbami prav nič ne zaostajajo za dunajskimi trdkami. Sedaj, po otvoritvi nove železnice, obrnilo se bode ravno v trgovini mnogo na bolje. Strahopetneži se seveda boje, meneč, da jim bode Trst mnogo škodoval. Rojen trgovec pa se ne boji poštene konkurence, on se je naravnost bati ne sme! Gorica bode pred vsem skrbeti morala, da dobi kakor Trst, znižane železniške tarife. Slovenci bodemo v prvi vrsti gledati morali na to, da se čim več mogoče dobrih slovenskih trgovcev naseli v Gorici. V marsikateri stroki smo Slovenci še premalo ali pomanjkljivo zastopani. Pred vsem pa je skrbeti, da bodo narodni krogi podpirali edino slovenske trgovce.

Dolžnost in sicer sveta dolžnost Slovencev bi morala biti, se trdno držati gesla: „Svoji k svojim! Mnogi naših trgovcev, naj bodo z Vipavskega, Kanalskega ali Tolminkaškega

se poslužujejo samo laških trgovcev. Res je sicer, da do danes ravno v Gorici manjka velike narodne trgovine za „mešano (specerijsko) stroko“, a upati smemo, da se v kratkem tudi v tem oziru na bolje obrne. Ravno sedaj ne smejo goriški Slovenci rok križem držati. S podvojeno silo morajo nadaljevati energično tako uspešno zapričeto delo. Sovražnik, in sicer ljut sovražnik se bliža, z novo železnico bode pred vsem „Zid“ iskal dobička v prijazni Gorici. Usiljivi Nemec pa bode gledal, kako povsod izpodriniti Slovence.

Upajmo pa, da ne bode ne prvi, ne drugi našel goriških Slovencev ne pripravljenih.

L.-č.n.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 3. aprila.

— **Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke** je imel včeraj ustanovno sejo. Za predsednika izvrševalnega odbora je bil izvoljen župan ljubljanski g. Ivan Hribar, za prvega podpredsednika g. dr. Ivan Tavčar, za drugega podpredsednika gosp. dr. Vladimir Ravnihar, za blagajnika g. Ivan Knez. Ravnatelj kmetijske družbe g. G. Pirc je naznanil vodstvu, da ne sprejme izvolitve v izvrševalni odbor.

— **Ustavni odsek deželnega zbora** je imel danes dopoldne sejo, na kateri je začel s posvetovanjem o vladnih predlogih glede volilne reforme. V imenu veleposestnikov je baron Schwegel izjavil, da se bodo on in njegovi somišljeniki pri volilni reformi ozirali samo na koristi veleposestnikov, drugo jim je vseeno. Izrekel je, daje zadovoljen s tem, da se privilegiranim veleposestnikom ohrani deset mandatov ter zahteval, da se jim mora to potom zakona zjamčiti tudi za vse večne čase. V to svrhu je predlagal, da naj se v zakonu določi, da sme deželni zbor v prihodnje o premembisvojevolilnega redasklepatisamotedaj, če je navzočih v zbornici 38 poslancev. Ako bi to obveljalo, bi Nemci tudi v prihodnjem deželnem zboru lahko preprečili vsako njim ne-ljubo volilno reformo s tem, da bi zapustili zbornico. Dr. Šusteršič je na zahtevo barona Schwegla izjavil, da se o njej ne more takoj izreči, nego da bo prej vprašal svoj klub. Dr. Tavčar je rekel, da spričo temu, ker hočejo svobodomiselnih veleposestniki varovati zgolj svoje interese in prepustiti usodi, naj se zgodi s svobodomiselnim meščanstvom karkoli, tudi narodnonapredni poslanci ne pojdejo za veleposestnike po kostanj v žrjavico. Seja se je na to pretrgala in se bo nadaljevala danes zvečer ob 6. uri. Sicer je za jutri napovedana prihodnja seja dež. zbora in na dnevni red postavljena volilna reforma, vendar je jako dvomljivo, če bo ustavni odsek danes dognal razpravo o vladnem načrtu.

— **Častiti člani ustavovernega veleposvesta**, tako je v včerajšnji seji deželnega zbora devotno ogovarjal Nemce vodja „Slov. ljudske stranke“, dr. Šusteršič. O tempora, o mores! Kako hitro se spreminjajo časi in z njimi ljudje! Pred par meseci — novembra meseca lanskega leta je isti dr. Šusteršič rohnal kakor divji proti veleposestnikom, jim grozil s pestjo, da jih pomeče iz zbornice in jih psoval z renegati in arabami; najlepši izrazi, ki jih je imel zanje, so bili „privilegiranci“ in „okosteneli aristokratje“, ki sede na svojih pergamentih“, sicer jih je pa običajno apostrofiral s priimki, ki so bili vedno precej v sorodu z besedo „renegat“. V seji dne 3. novembra 1905. je Šusteršič pretil Nemcem, da jih bo že naučil manire in da jih bo izstradal, ako prostovoljno ne uklonijo tilnika pred njim; grozil jim je, da jih bo vrgel iz zbornice, kamor itak ne spadajo, in kjer je mesto edino za slovenske poslance. A sedaj po preteku petih mesecev se je nekdanjo sovražstvo spremenilo v gorko ljubav in „renegat“ Schwegel, kakor so ga še nedavno tega imenovali „katoliško-narodni“ poslanci, in „največji živčič Slovenec“ dr. Šusteršič se sedaj ob jemata v bratskem zagrljaju in se ljubita v junaška svoja lica! Prekra-

sen prizor to! In kaj znači to nepričakovano veliko prijateljstvo? Vlada je predložila tako volilno reformo, s katero bi se iztisnil iz zbornice skupni sovražnik — slovenski naprednjaki, torej vzroka dovolj, da sklenejo klerikalci in Nemci v dosego tega cilja med sabo najtesnejšo zvezo: Šusteršičev izrek, rabljen v seji dne 3. nov. 1905., „da ob mejah ječé pod tujčevu peto naši bratje, katerim bi naj bil kranjski dež. zbor največja opora“, je izgubil svojo vrednost in veljavo sedaj, ko so si Nemci in klerikalci prijateljsko segli v roko in sklenili politično zvezo! Heil nemško-klerikalni konkubinatu!

— **Sovražstvo med kmeti in meščani** že dolgo vrsto let neti „Domoljub“, ki od klerikalnega fanatizma naravnost divja. V številki za številko pripoveduje svojim „bravcem“, kako sovražniki so meščani kmetkega stanu, da ga hočejo uničiti itd. Doslej se ta klerikalni manevar ni nič kaj dosti posrečil, ker na „Domoljubove“ klobasarije ne da skoraj nihče nič. A klerikalci ne obupajo; sovražstvo se mora vcepiti, pa naj si bo kar hoče. Tako piše zadnji ta umazani list: „Kmet ne sovraži meščanov (kar ravno boli naše klerikalce!) Ti sami so krivi nasprotstva (prej pa šeni nič povedal, da sploh kako nasprotstvo obstoji). Kdo pa živi po mestih? Ponajveč ljudje, ki so prišli s kmetov v mesto, ljudje, katerih oče ali ded je vzrastel pod kmečko streho. Ti ljudje po mestih pa so pozabili, da se po njihovih žilah še pretaka kmečka kri, in so zatajili svoj izvor; odtod nasprotstvo do kmetkega stanu.“ Iz teh nesramnih in zavutih besedi sledi, da meščan sovraži kmeta iz dna svoje duše in naravna posledica mora biti, vsaj kakor si je „Domoljubov“ pišec želi, da bo kmet sovražil meščana. Da je prišlo do teh „Domoljubovih“ izjav, je pripisovati teku časa. Ravno zdaj se našemu kmet-skemu ljudstvu kaže najlepša priložnost, da se iztrga iz klerikalnih spon in pride iz črne teme. Zdaj je prišel čas, ko se bo ljudstvo izobrazilo in razširilo svoje duševne obzorje. Seveda v to ne bodo pripomogli klerikalci, saj se boje celo kmetijske šole in ji napovedujejo odločen boj; priti bodo morali naprednjaki, ki bodo razbistrili našemu kmetu um, ki je dovzeten za vse dobro. Ker je pa klerikalcem ležeče na tem, da se ljudstvo ne navzame svobodomiselnih idej, zato hočejo vcepiti nezaupnost in sovražstvo med ljudi, ki naj bi naprednjake odpodili, kadar bi jih ti hoteli podčevati in jih omikati. Naj si naši klerikalci ne domišljujejo, da bodo dosegli s takim pisarjenjem svoj namen. Res, da se bo ta ali oni dal premotiti od njih, a večina bo spoznala velikansko korist svobodomiselnosti — vkljub temu, da je naš kmet kolikor toliko še konservativen — in klerikalne oblasti in moči bo kmalu konec, pa naj bodo naši posvečenci še tako kričali.

— **Vlajesodni predsednik g. dr. vitez Pitreich** je, kakor smo izvedeli pri sprejemu uradnikov graških sodišč dne 1./4., imel sledeč nagovor: Pred vsem se zahvaljujem Vam, velečastiti gospod predsednik, za prisrčni pozdrav, s katerim ste me sprejeli in kateri ni bil nič manj prisrčen, kakor pozdrav, katerega sem čul pred nekaterimi dnevi iz ust svojega visokodislanega kolega v predsedstvu nad-sodišča. Največje veselje, katero sem mogel pri svojem povratku v Gradec pričakovati, je za me to, da me Vi, gospoda moja, ne smatrate za tujca, ampak enega izmed svojih. Vsaj nisem ves čas skozi 18 let, odkar sem bival izven Grada, nikdar prenehal smatrati se za pripadnika tega okoliša. Žalibog stojimo v trenutku, ko se vračam v lepi Gradec, vsi pod zelo bolečim vtiskom usodnega udara, ki Vas je tako nagloma oropal Vašega voditelja. Jaz občutim to bolesto ne samo kot pripadnik tega okoliša, za katerega se smatram, marveč jaz spoznavam tudi povsem veliki pomen izgube, katera je zadela vso justico smrtjo Gleispachovo. V trenutku, kateri je bil za razvitje avstrijskega

prava historičen, je bil pač srečen slučaj usode, da se je združila ustvariteljska sila našega vrhovnega sodnega šefa z energijo, delavnostjo in železno vztrajnostjo grofa Gleispacha. Kakor neposredni svedok velikega reformnega dela in kakor skromni sodelavec pri taistem vdobil sem trdno prepričanje, da bi se brez harmoničnega sodelovanja teh dveh velikih mož ne bila izvedla reforma, ali sploh ne, ali pa vsaj ne s takim brezprimernim uspehom, ki je ponos celokupnemu avstrijskemu sodništvu stanu. Gospoda moja! Grof Gleispach Vas je od početka te nove dobe popolnoma v smislu in v duhu Kleinovemu na potu napredka, modernizovanja in popularizacije pravosodstva — naprej vodil. Prišedši iz Kleinove šole morem samo v tem duhu in smislu nadalje delovati. Jaz bi Vam imel tedaj težko kaj novega povedati, toda ležeče mi je na tem, da Vam na kratko predložim sliko sodnika, kakor si ga v njegovi popolni dovršenosti predstavljam. Kakor Kleinov učenec, smatram pravosodstvo za pravico, ki je namenjena občemu blagru, in sicer za najvišjo tako pravico v državi, za pravico, ki sicer temelji na podlagi najstrožje nepristranosti in pravičnosti, pa ima vendar blagor posameznika kakor tudi celokupnosti kakor končni smoter pred očmi. To temeljno načelo se ne sme omejevat le na civilnopravni red, ono mora vse panoge pravnosodstva prešinjati. Pa tudi okolnost, da je bil civilnopravni red, kakor je naravno, prvi predmet reforme, nikakor le-tega ne označuje za sodniško delovanje kat' eksotičen ali pa za najvišjo in vrhovno stopinjo sodniškega delovanja. Lahko se pristane, da se zdi juristu iz veselja in po poklicu delo natančno in logično urejenih misli pri razsodbi v kaki zamotani civilni pravdi za višek jurističnega dela, toda nikar ne pozabimo, da je psihologija enakovredna sestra logike in da fino cizelovano psihološko delo kazenskega sodnika ni manj vredno, nego logično delovanje pravnega sodnika. In ako že govorimo o uporabi filozofičnih nauk in načel pri sodniškem delovanju, onda smem pač za delovanje sodnika v izvenspornih stvareh, osobito za njegovo najširše polje, za delovanje v zapuščenih in varuških zadevah, reklamovati nauke - etike. Rad bi poudaril tudi še drugo stran teh misli. Gospoda moja, mi ne delujemo za sebe, za zadovoljenje svojih čustev jurističnih lepot in za obogatitev registratur z dragocenimi zakladi jurističnih razprav, marveč mi delujemo za ljudstvo, za katero ustvarjamo in čuvamo pravico. Ako pa se vprašamo, kako ceni ljudstvo sodniško delovanje, onda pač ne dobimo odgovora, da bi se delovanje pravnega sodnika višje uocenjevalo, kakor ono kazenskega in izvenspornega sodnika. Naj torej vsakateri izmed Vas na onem mestu, na kojem ima delovati, stori kar največ mu je mogoče, ter naj se čuti za istovrednega člana velikega mehanizma pravosodja. Gospoda moja! Jaz Vam obljubljam zase, da bom z vso skrbnostjo in pozornostjo delovanju vsakega posameznika sledil, naj si bo uživilo v katerem koli polju pravosodstva. Dobro vem, kako veliko odgovornost imam, ako utegnem biti sodba, koja si imam po svojem poklicu o Vas ustvariti, soodločilna tudi za tek Vašega življenja in za Vašo bodočnost. Zato smatram za svojo sveto dolžnost, nikakega truda se bati, samo da si ustvarim na podlagi lastnega opazovanja, brez vsakega vnanjega vpliva, za najnatančnejšo vestnostjo sodbo o Vašem delovanju, nikomur na ljubo, nikomur na kvar tako, da dobi vsakdo to, kar zasluži. Pri tem Vam nikakor ne prikrivam, da sem dobil pri svojem vstopu v sodniški poklic prepričanje, katerega mi doslej še ni nič omajalo, da za sodnika ni dovolj, da je v vednosti in teoriji izobražen pravnik, da je večš logike, psihologije in etike, marveč da mora biti tudi cel mož in nedotakljiv značaj, ki uživa popolno zaupanje vseh krogov ljudstva. S tem mu je naloženo nekako samozatajevanje, on mora tudi izven štirih sten svoje uradne sobe nad strankami

stati in se ne sme umešavati v strankarsko gibanje, ako si hoče to zaupanje docela ohraniti. Ako te meje prekorači, se kaj lahko zgodi, da izgubi to zaupanje, in zanj je nevarnost podana, — tudi jaz sem, žal, dokazal za to videl, — da se njegova lastna sodba skali. Tako samozatajevanje nalaga pa skoraj vsaki poklic svojim članom in ako velja beseda „noblesse oblige“, tedaj smem pa tudi reči „justice oblige“. Prosim Vas tedaj, gospoda moja, da si to vedno pred očmi ohranite, to je namreč korollar dragocene neodvisnosti, s katere polnim poroštvo obdaja zakon sodnika. Dobro se zavedam, da vsi, ki tu stojimo, skoraj ne smemo upati, da bi ideal sodniške dovršenosti popolnoma dosegli, toda prizadevamo si vsaj z združenimi močmi, da se mu vsaj kolikor mogoče približamo, in pri tem pa nikar ne pozabite, da kdor ne gre naprej nazaduje.

— **Avstrijsko nemštvo zapuščeno.** Avstrijski Nemci gledajo pri vsaki priložnosti, da bi se prikupili svojim nerodnim tovarišem, ki žive onstran črne-zolnih koliev. Naši Nemci so si v svesti, da so njihova dela najplemenitejša in najpopolnejša, zato so Nemcem Nemčije ošabno pripovedovali o teh svojih delih, ki jih tako navdušili za nje, da bi jih še ti začeli izvrševati. Uspeh teh prizadevanj je bil pa ravno nasproten. Nemci Nemčije so našim neodrešencem, ki že leta in leta čakajo, da pridejo v kraljestvo pikelhavbe, dali lepo zalogo lepih in dobrih nauk, včasih par sto mark kot prenadležnemu beraču, navadno pa — breco. Tako postopanje z našimi tako domišljivimi Nemci je seveda pri teh vzbudilo najhujšo nevoljo, ogorčenje in jezo in dali so si duška v par člankih, kjer bruhaajo na svoje „brate“ goreče žveplo. Tak članek je prinesla tudi celjska „Vahtarica“. Ko preberemo to jeremijado, morajo se nam ti naši sicer smrtni sovražniki zasmititi v srce. Svoje najboljše, najplemenitejše lastnosti so zatajili avstrijski Nemci, a rajhovi so jih imenovali naivne, politično in gospodarsko še ne dozorele otroke matere Germanije! Za severne Nemce so goreli avstrijski Nemci, navduševali se za nje in jim skazovali svojo srčno ljubezen, a kaj so ti nehalnežji rekli? „Eine ganz gewöhnliche Hetze so imenovali njihovo početje. Ker so avstrijski Nemci strašni človekoljubi in je požrtvovalna ljubezen do bližnjega njihova prva in najlepša lastnost, ni čudno, da občito svojim „stricem“ najostudnejši egoizem in jim odločno napovedujejo, da jim ne bodo nikoli služili kot politični „Kanonenfutter“. Zapuščeni in osamljeni vidijo Nemci zdaj edino svojo rešitev v proizvodnji najbrezobzirnejšega egoizma na vse strani, ker le potem je mogoč še nadalje njihov žalostni obstanek. Mi pa, ki poznamo svoje nemške sode, se ne čudimo prav nič ravnanju rajhovcev. Avstrijski Nemci hočejo biti vedno in povsod negovani, vrh tega pa še izkoriščajo, kogar morejo. Kdor se jim upre v prvem ali drugem oziru ali pa v obeh, pokažejo mu strupene zobe, ali pa jokajo, da bi se mrtvi kači utrgalo srce.

— **„Društva slovenskih književnikov in časnikarjev“** se je ob sklepu svojih letnih računov spomnila „Hranilnica in posojilnica“ v Gotovljah na Štajerskem in poslala društvenemu odboru darilo 20 K. Odbor „Društva slovenskih književnikov in časnikarjev“ se na tem plemenitem daru čim najiskrenejše zahvaljuje vrli gotovljski „Hranilnici in posojilnici“ poudarjajoč, da je to prvi slovenski denarni zavod na Štajerskem, ki se je spomnil našega društva. Naj bi starejši in bogatejši štajerski denarni zavodi posnemali lepi zgled „Hranilnice in posojilnice“ v Gotovljah!

— **Gg. odbornike „Društva slov. književnikov in časnikarjev“** vabimo vnovič, da se zanesljivo vdeležijo seje, ki bo danes zvečer ob poldevetih v restavraciji „Narodnega doma“.

— **II. koncert gojencev „Glasbene Matice“ v Ljubljani.** V soboto smo imeli v „Narodnem domu“ zopet priliko slišati vspehe, ki jih je dosegla „Glasbena Matica“ pri svojih gojencih. Njeno plemenito stremljenje prinaša bogate sadove. Velika zasluga „Glasbene Matice“ je, da mladino, obdarjeno z naravnim talentom, strokovnjaško naobrazi, vzbudi v njej

čut do prave umetnosti in jo vodi vedno višje po svetli stezi do umetniških ciljev. — Najprej smo slišali gojenko gđe. Marijo Soss, ki je igrala na klavirju St. Hellerja „Tarentello“. Gca. je učenka g. Prohazke, in njena igra je na čast tej šoli, ker je njeno prednašanje značilno izražalo posamezne stavke, bilo koncipirano v mehkem tonu ter kazalo globoko umevanje skladbe. G. Ivan Trost je igral Accolayev koncert za gosli, št. 1. Podal nam je z veliko preciznostjo ton za tonom, na njegovem igranju se je opazalo, da se je v glasbo tudi čustveno poglobil, pokazal znatno rutino, kar smo že imeli priliko povdariti povodom prvega koncerta. G. Trost je gojenec g. Vedralove šole. — Nato nam je zapela troje prelepih pesmi gca. Jospina Šusteršič, učenka vlezaslužnega mojstra M. Hubada. Jako nam je ugajala prva točka, arieta Anice iz Webrovega „Čarostrelca“; nista zaostajali Schumannova kompozicija „Nikar me ne vabite“ in Goldmarkova „Studenček“. Gospodična ima silno nežen in mehek glas, ki je fino šolan. Njeno petje je bilo čustveno in velesimpatično ter je izzvalo prislek aplavza, ki jo je pozdravljaj opetovano. — G. Rajko Stojec je igral na flavti dva komada, Poppovo fantazijo „Houmaga la Russie“ ter Tittlovo „Ljubavno pesem“. Flavta je pri nas dosti redek instrument, zato je našel g. Stojec toliko pazljivše slušatelje, ki jih je iznenadil s finim igranjem in za učenke redko spretnostjo. G. Breznik, učitelj mladega glasbenika, bodi izrečeno toplo priznanje. — Nato je zaigrala na klavirju gđe. Marija Bartl Raffov „Fahliu“. Pokazala je lepo tehniko, tudi dovolj čustva. Njena igra je izvalila mnogo priznanja. Gđe. Bartlova je učenka g. Gerbiča. Za njo je nastopil naš stari znanec, g. Julij Betetto, gojenec Hubadov in sedaj pevec slovenske opere. Na koncertu nam je zapel Schumannovo skladbo „Dva grenadija“. Imel je upravljal pri tej točki priliko, da je briljiral z izjemnim in obsežnim svojim glasom, ki je poln mehkega čuta in simpatičnosti. Istotako je krasno zvenela Schubertova „O delopustu“. G. Betetto stopa pred nas že kot popoln umetnik, izborne šole ter vsestranske rutine. In kot takega, po popolnosti stremčega umetnika, opozarjamo, da bi dosegel še večje uspehe, ako bi vliil v svoj glas več elastičnosti, da bi bili prebodi bolj miasirani. Burno ploskanje je po njegovem nastopu pretresalo dvorano, kar je znak, koliko priljubljenost uživa pri našem glasbenem občinstvu. — Gđe. Kilarjeva je zaigrala nato na klavirju Smetanovo koncertno etudo „Na morskem bregu“. Mlada umetnica združuje z simpatično vnanostjo dobro tehniko svoje igre. — Kot zadnjo točko smo slišali pesno vsega večera. Bila je to Robert-Schwalinova serenada za godala, allegro-andante-scherzo, ki jo je igral goslarški ensemble šole pod vodstvom g. I. Vedrala. Bil je to umetniški dovršen nastop, koncertna točka velike popolnosti in divne melodioznosti. Občinstvo je s zanosom poslušalo in z navdušenim ploskanjem odobravalo umetnike. — Tudi spremljevanje na klavirju pri vijolinških in pevskih točkah je bilo brez prigovora.

— **Knežaška afera pred sodiščem.** Višje sodišče je potrdilo sodbo prvega sodišča v polni meri glede krivde in kazni. „Slovenec“ vprašuje, kaj bo s sorsko afero, kjer so pod patronanco ljubljanskega škofa zabodli nedolžnega človeka. Ali se da res kaka paralela potegniti med knežaško in sorsko afero? Po našem mnenju nikoli, po „Slovenčevemu“ seveda!

— **Polkovnik Avgust Salomon** je včeraj po kratki mučni bolezni umrl. Polkovnik je bil rodom Nemec iz Brunšvika. Služboval je 39 let pri domačem pešpolku št. 17. Bil je tudi poveljnik dopolnilnega okraja št. 17. Udeležil se je bitke 1859 pri Solferinu, kjer ga je zadela svinčenka v obraz. Rana se mu je znatno poznala. Vdeležil se je tudi bosanske okupacije, kjer je bil ranjen v obe nogi. Po šestih mesecih je ozdravel in služil dalje. Kdor ga je poznal vsak ga je visoko spoštoval in čislal, zakaj pomagal je marsikateremu kranjskemu fantu.

— **I. hrvatsko društvo „Kolo“ v Ljubljani** ima v četrtek, dne 5. t. m., v prostorih restavracije „Narodnega doma“ ob pol 9. uri zvečer svoj redni občni zbor.

— **Javna vinska pokušnja v tukajšnji deželni vinski kleti** bo pojuršnji, v četrtek, od pol 8. do pol 10. ure zvečer. Nabavili smo nekaj novih vinskih uzorcev.

— **Razglednice šišenskega „Sokola“.** Sokolske razglednice je založil br. Josip Kranjc, trgovski vodja v Sp. Šiški v prid zastavi šišenskega „Sokola“. Katera se razvije dne 1. ozir. v slučaju neugodnega vremena dne 8. julija t. l. Razgled-

nice so tiskane v treh barvah in so prav lične. Sokoli in prijatelji Sokola naj blagovolijo ozirati se v slučaju uporabe na te razglednice, ki so dobili v raznih prodajalnah in pa pri založniku po 8 kron 100 komadov.

— **Olepeševalno društvo v Rožni dolini pri Ljubljani** razdelilo je 25. in 30. marca 1906 med svoje člane brezplačno nad 500 cepljenega lepega sadnega drevja ter veliko tisoč 3letnih smrečic, mnogo mecesnov in črnih borovcev ter se je naročilo z Nemškega več marelje in breskev. Slavnim uradom, kateri so podelili veledušne darove, izrekajo obdarovanci najvdaoneo zahvalo. Ker poseduje sleherni hiša v Rožni dolini svoj vrt ter je nasajenega sploh mnogo sadnega drevja, postane z novimi nasadi in umno sadjerejo v kratkem ta kraj eden najlepših izletovališč Ljubljancov, posebno ker je v neposredni bližini mesta in je prihod za tirom c. kr. priv. južne železnice ali kraj c. kr. gozdnega vrta po nevožnih, nepraških lepih potih kraj zelenih travnikov. Lepa, zdrava lega in ceno zemljišče vabi vedno več novih naselnicov in zopet letos začelo se bode z mnogimi novimi, ličnimi stavbami. Prostora je še mnogo najbolj pripravnega in priporočati bilo bi tudi gg. uradnikom se tu naseliti, kar se že dogaja. Prodajalne, pekarna, mesarja, gostilne služijo življskim potrebščinam, dobri čevljarji, krojači, mizarji, zidarji, tesarji, prodajalci kuril in drugi obrtniki so na razpolago v nekaj letih na nad 1500 ljudi narasli naselbini. A olepeševalno društvo neumorno skrbi za procvit zboljšanjem komunikacijskih sredstev ter poukom in izobrazbo ljudstva ter šteje nad 100 članov. Prireja vsako leto veselice in tudi letos meseca junija ali julija (začetkom) vršila se bode zopet veselica, s čimer se že danes opozarja vsa slavna društva, kajti udeležba pri zadnjih 3 veselicah — bila je ogromna (1. 1903 nad 3500, 1. 1904. nad 6000 in 1. 1905. radi neznosne vročine in preobilo enošanskih veselnic nad 4000 ljudi) in lep prestanek taistih spremenil se je ponajveč v mostiče, les, šuto in pesek na potih. — Sedaj se bode ustanovila ljudska knjižnica, zatorej prosi društvo najprisrčneje slavno občinstvo, ki izvestno odobrava njegovo vztrajno stremljenje, da mu blagovni nakloniti preostale knjige. Rožendolska mladina ustanovila si je tamburaški klub ter se pod spretnim kapelnikom g. Franc Jeločnikom pridno uri na novih tamburicah.

— **Javno nasilstvo.** V nedeljo teden je nastal med fanti iz Stanežič pri Št. Vidu nad Ljubljano v neki gostilni prepri, koncem katerega so vrgli fantje Ivana Janežiča na cesto in ga nekoliko premikastili. Ko je bil Janežič že doma, pridrili so se za njim in z lesenim drogom suvali skozi okno v njegovo sobo, da so razbili 12 šip in poškodovali les pri oknu.

— **Klerikalna politika šmartinska.** Iz Šmartna pri Litiji se nam poroča: kako grozno pečejo naše volitve dopisnike „Slovenca“ in „Domoljuba“, razvidi se iz vseh dopisov, ki jih prinašata ta dva lista. Vse polno laži in natolcevanj je nako-pičenih v njih. Visoko učeno politiko hočeta uganjati naš dekan Zlogar in kaplan Kralj, a politika nista. Vsak politik sme lagati le tako in toliko, da se vsaj malce lahko verjame. Naša politika pa lažeta tako debelo, da se kar prime lahko in že njih somišljeniki pravijo, da je prehud. Evo vam dokazov njihovih laži. „Slovenec“ z dne 17. t. m., piše: „Očitna tajnost je, da hoče postati liberalni nadučitelj župan: a glej ga spaka — laž ima kratke noge. Zvedel je za to tajnost, katero je razširjal dekan in kaplan kot agitacijsko sredstvo, tudi nadučitelj, a ne iz „Slovenca“ ampak po volilnih ter vložil dne 17. t. m. pri županstvu izjavo, katera se je oklicala po prvi maši 18. t. m. pred cerkvijo, da je gori omenjena vest laž in kdor jo razširja, je lažnjivec in da on nikdar ni in ne bo mislil — postati župan, ter da bi to čast odklonil. Hud poper je bila ta izjava za celo dekanovo stranko. Oče Prask iz Kostrelnice, ali so se vam usta zaprla? Ta laž je torej zvođenela, zato treba drugih: Leopold Hostnik, župan, je le lestva, po kateri hočejo splezati drugi na površje in njegova stranka ga ne bo volila županom; tako poje „Slovenec“ in „Domoljub“. To je zopet nekaj debelega, a ne bo držalo. Ves naš boj gre le radi Hostnika, katerega hočemo za župana; katerega bi pa naš dekan in Kralj po vsi sili rada spravila iz odbora, da bi potem posadila na županova stolec Čoparja, ki je imel pred nekaj leti opravka s sodiščem in je sedaj seve najboljši katoliški mož. Naš župan Hostnik ve in je prepričan, da ni nobeno orodje, po katerem bi drugi plezali kviško — kakor je dekanu in kaplanu naša volitev, da bi prvi z njo priljezel do rdeče zavrtnice, drugi pa do dobre fare. Da nimajo v Javorjah nobenega odbor-

nika, pa naj se zahvalijo dekanu in kaplanu, ki sta postavila kandidate, saj bi Špeca lahko djali v 2 razred, ko v tretjem ni premagal. Šmarčani pa smo in bomo volili s kmeti in za kmeta. — Tedaj si oglejmo še zasluge dekana — člana c. kr. okrajnega šol. sveta, krajnega nadzornika, zastopnika učne uprave v obrtnem odseku, glavnega tajnika Ciril-Metodove družbe itd: in pa palico kateheta Kralja. Raz prižnice je prvi oglašil pred drugo volitvijo: Znižali smo obč. naklade (pa ne on), preprečili nepotrebno razširjanje šole (on). Denar za orgle da je porabil za druge cerkvene potrebe (prezidava popolnoma novega farovža, naprava štedilnika, prezidava konjskega hleva v svinjake itd.) in vse to brez konkurenčne obravnave in dovoljenja faranov. Orglje so pa tudi že naročene, dasi denarja ni. Kaplanove zasluge pa se začno in končajo v neusmiljenem pretepanju otrok. Ako „Domoljuba“ in „Slovenca“ še kaj šegače, smo pripravljani mu pomagati z raznimi mazili, katerih imamo še na razpolago.

— **Cerkvena tatvina.** V mestni cerkvi v Novem mestu je neznan tat ukradel z Marijinega oltarja križ vredn 100 K. To je v tej cerkvi druga tatvina tekom kratkega časa.

— **Dobje pri Planini.** Dne 25. suša se je ustanovilo tukaj posojilno društvo po sistemu Raiffeisen z naslovom „Posojilnica za župnijo v Dobjem pri Planini“. Pristopilo je takoj 24 udov. Načelnik je Franc Dernač, blagajničar in knjigovodja pa nadučitelj V. Pulko. — Dne 26. m. m. pa je poučeval tukaj gosp. Bele, kako je drevesa saditi, obrezovati, gnojiti in precepeljati. Pouk je bil zelo instruktiven, ker se je vse na prostem kazalo in dejansko izvrševalo. Žal, da se ljudstvo tako malo zanima za taka predavanja, ko je vendar pri nas za sadjarstvo jako ugoden kraj.

— **Trboveljska premogarska družba** je napravila v pretečenem letu 724.000 K čistega dobička ter razdeli po 8 K dividende.

— **Iz cerkve smo izobčili štiri osebe,** ki niso hoteli podpisati prošnje za nerazdružljivost zakona, tako so klobasarili in lagali misijonarji v Celju na dan sv. Jožefa, ko je tam shod. No, če je tako, potem bo katoliška cerkev kmalu brez vernikov in dušni „pastirji“ bodo brez „črede“. Koga bodo neki potem strigli? Da tudi na Štajerskem lovijo podpise kakor na Kranjskem in podpisuje kdor in kogar hoče, je lahko dokazati. In to je ljudski glas!

— **„Lastni dom“**, delavska stavbna zadruga v Celju, je imela v ravno-kar zaključenem petem upravnem letu 109 zadržnikov, ki imajo vplačanih deležev 3420 K. Od svojih zadržnikov ima tirjati 117.320 K za zemljišča in postavljene hiše. Čistega dobička je bilo pretečenem letu 1317 K. Zadruga jako pohvalno deluje ter je postavila slovenskim delavcem pa tudi uradnikom za primerno odplačevanje že celo kolonijo ličnih hišic v Gabrju, na Bregu itd. ter skrbi tako za stalni slovenski naraščaj v neposredni bližini „nemške“ trdnjave.

— **Vlom.** V Mariboru je 29. pr. m. vlomil neznan tat v stanovanje Ane Reichenberg in pokradel več hranilničnih knjižic, 400 K v bankovcih in več drugih vrednosti. Ker ga je pa kuharica motila pri njegovem delu, zgrabil jo je za lase in vrgel ob tla, kjer je nekaj časa obležala, ter zbežal s samimi bankovci. Tat je imel krinko.

— **Ustrelil se je tajnik občine** Sv. Kristof pri Laškem trgu, Fran Ferlinz.

— **Rogaška Slatina** dobi še to poletje vodovod, ki ga kopljejo iz bogatega vira izpod Boča.

— **Umri** je v Gradcu vsled operacije dr. Alojzij Pečar, notarski kandidat. — Na Jesenicah je pa umrla gospa Marija Schrey, mati ugledne rodbine Schreyjeve na Jesenicah in Lescah.

— **V Dravo je skočil in utonil** v Beljaku rudar Martin Zussner.

— **Lastno ženo do smrti mučil.** Jožef Mihelič v Grafenburgu na Koroškem je svojo ženo tako pretepal, da je umrla vsled tega. Ljubeznivega moža so izročili sodišču.

— **25letnico** obhaja 6. t. m. goriški deželni glavar dr. vitez Pajter, odkar je deželni poslanec in deželni odbornik.

— **Radi goljufije** so aretirali v Trstu trgovca z južnim sadjem A. Gruderja, doma iz Lvova. Gruder je izvrševal v Trstu svojo trgovino, a je osleparil razne tržaške trdke za 50.000—60.000 K.

— **Vlak povezil čredo volov.** Med postajama Meja in Baker karlovske železnice je pozabil zapreti čuvaj zatvornice ter je vsled tega zašla na progo čreda 10 volov, ki so bili namenjeni za semenj na Reki. Vlak je povezil in usmrtil devet volov.

— **Vožnja z avtomobilom med Reko in Lovrano.** Vsled prizadevanja bivšega reškega guvernerja grofa Szaparyja se uvede že to spomlad

med Beke, Opatijo in Lovrano redna voznja z avtomobili, ki bodo imeli znotraj 20, na strehi pa tudi primerno število sedežev. Avtomobili bodo vozili vsake pol ure z brzino 40 km na uro, a cene bodo iste, kakor so za vožnjo po morju.

— **V Aleksandrijo** je bil namenjen Konrad Ernst Bayer iz Limbacha na Laskem, ko je svojemu gospodarju ukradel 2400 mark in pobegnil. Bayerju so pa v Trstu prekrili pot in moč zdaj pod ključem premišljuje minljivost vsega posvetnega.

— **Mednarodna panorama na Pogačarjevem trgu** ina ta teden razstavljene najkrajše delo Saksonske, takozvano saksonsko švico. To so vseskozi romantične pokrajine s slikovitimi skalnimi scenerijami, polne divjih tesni in globeli, mičnih jezer in šumečih slapov. Prebivalci so si znali pravočasno kovati kapital iz svojih naravnih lepote, ker menda ni nikjer tako skrbljivo za vse udobnosti turistov, kakor v tej deželi. Na vsako posamezno skalo je skoraj izpeljana udobna pot s stopnicami in železnimi oporami, seveda se tudi ne manjka najrazkošnejših planinskih hotelov in prenočišč. Slike so izborne. — Prihodnji teden potujemo v Oberammergau h pasijonskim igram.

— **Panorama kosmorama na Dvornem trgu pod Narodno kavarno** nam kaže ta teden slikovito južno Tirolsko. Lahko se reče, da ta serija spada med najlepše, kar jih je nudil kdaj ta umetniški zavod. Bolcan, Gris, Meran in Brixen so mesta, ki leže sicer med nebotičnimi snežniki, a so polna italijanskega značaja. Veliko bolj nego mesta nas seveda zanimajo naravne krasote, ki so v južni Tirolski naravnost nakopičene. Strašni velikani, katerih glave segajo daleč nad oblake, temna jezera, obraščena s turbinami smrekovimi gozdi, starodavni gradovi na strmih nepristopnih skalah in obdani od bistrih rek — vse to te sreča pri tem znamenitem potovanju, zato pa ni čudno, da se tega potovanja udeležuje v tej panorami vedno velika množica posetnikov razvedritve in pouka željnih. — Prihodnji teden zanimiv pohod od Carigrada.

— **Bencin-elektromotor** bo vozil z brzino vlaka po južni železnici dne 4. t. m. od Dunaja do Ljubljane, 5. t. m. pa od Ljubljane čez Nabrežino v Kormin. Sprejati bo imel poleg navadnih svetilk še reflektor. Vozil bo za poskušnjo.

— **Divjaški prisiljenec.** V ponedeljek popoldne je pri stavbinskem delu na Predovičevem svetu na Selu odzvel paznik Papež prisiljenecurku steklenico žganja. Vsled tega ta ni hotel več delati in zbežal proč. Paznik ga je nato vjel, a predno so ga spravili v zapor, morala sta mu priti na pomoč Predovičev hlapec in neki orožnik in šele ko so silo rabili, posrečilo se jim je Turka djeti na vozček in ga odpeljati v prisilno delavnico.

— **Samomor.** Danes jutraj se je ustrelil na Selu poleg Ljubljane neki neznanec. Po strelu je padel v Ljubljano in ga dosedaj še niso našli.

— **Opeknel se je.** V nedeljo je prišel iz Jesenice delavec A. S. in hotel v neki gostilni v Kolodvorskih ulicah prenočiti. Ko je v gostilni denar pripravil za prenočišče in je to videla tudi v gostilni se nahajajoča brezposelna služkinja Marija Erjavčeva, mu je takoj odsvetovala, češ, da ni treba prenočišča plačevati in naj gre le z njo, mu bode že ona preskrbela posteljo. S. se je temu povabilu z veseljem odzval in šel z Erjavčevom. Ko prideta do druge gostilne, ga je povabila seboj, češ, tukaj mu ni treba nič plačevati, bode že vse sama poravnala. Kdo je bil bolj vesel kakor S., ki je imel poleg dekleta še zastojen pijaco. Tiste krajcarje, ki jih je hranil za prenočišče, je od veselja zmetal v avtomat in pil in pel je mož, da je bilo kaj. Toda veselje se mu je kmalu spremenilo v veliko smolo. Ko je prišel v gostilno tudi neki vojak, se mu je Erjavčeva hitro vsilila in kmalu sta izginila v temno noč, pustivši razočaranega S. s praznim žepom v gostilni. Ko je šel S. hotel popihati za njima, je naletel na odpor. Natakara je hotela denar, a ta ga ni imel in unel se je med njima prepir. Ker pa vse ni nič pomagalo, je dobil S. nekaj krepkih zaščit in je moral zapustiti gostilno brez klobuka ter tako zapuščen taval celo noč po mestu in šele jutraj dobil ves prezebljen svoj klobuk nazaj. Erjavčeva pa je ponoči policija prišla in dejala pod ključ.

— **Zamorca,** ki je služil v katoliškem hotelu „Union“ so danes zaprli. To bodo jokale tiste klerikalne dame, ki so svoje poglede tako rade pasle na tem črnem čestilu.

— **Konji so se splašili** včeraj na Kodeljevem. Na vozu je bila baronesa Kodeljeva in neki nadporočnik, ki sta oba padla pod voz. Nadporočnik se je lahko poškodoval.

— **Noge si je zlomila** snoči delavka v tobačni tovarni Cecilija Zorčeva, ko je šla doma po stopnicah in padla. Bila je prepejana z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

— **Pobegnili** je danes ponoči iz hiralnice slaboumni Franc Znidaršič, rodno iz Loza. Policija ga je prišla in oddala nazaj v hiralnico.

— **Delavsko gibanje.** V nedeljo se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 20 Hrvatov in 10 Ogrov. V Hrb je šlo 35, v Inomost pa 19 Hrvatov. 90 zidarjev se je odpeljalo na Dunaj, 80 v Budimpešto, 30 v Kočevje, 25 jih je pa ostalo v Ljubljani. 19 Macedoncev je šlo na Jesenice. — V soboto je šlo v Ameriko 13 Dalmatincev in 3 Slovenci. 350 laških zidarjev je šlo v Gradec in na Dunaj. Z Dunaja je prišlo 50 kočevskih krošnjarjev.

— **Izgubljene in najdene reči.** Ga. Marija Ježeva je izgubila zlat prstan, vreden 20 K. — Služkinja Frančiška Dežmanova je izgubila bankovec za 20 K. — Neka dama je izgubila bankovec za 10 K. — Nadalje je izgubljen zlat za 20, denarnica s 4 K, double obesek s sliko, vreden 5 K in loignon, katerega držalo je okinčano z zlatom in biseri. — Na južnem kolodvoru je bil izgubljen, oziroma najden dežnik, par stiftetov in par galoš.

— **Hlapec Tomaž Kolarič** je izgubil črno denarnico z vsebino 16 kron.

— **Tvornica za celulozo.** Opozarjamo na današnji oglas, ki vabi na subskripcijo delnic za novo celulozno in papirno tvornico v Taboru na Češkem.

— **Jugoslovanske vesti.** — Štirje volilni okraji brez poslanca. Na Hrvatskem niso sedaj zasedeni štirje saborski mandati: kopriivniški, broski, dolnjestubiški in senjski. V Koprivnici so bile meseca novembra lanskega leta razpisane volitve. Ker je bil pri teh volitvah izvoljen opozicionalec dr. Potočnjak, je vlada sistirala volilno postopanje in proglasila, da so bile volitve „brez uspešne“. Mesto kopriivniškega poslance je ostalo izpraznjeno, ker vlada raje ni razpisala novih volitev, nego da bi prišel v sabor dr. Franko Potočnjak. Broški volilni okraj je zapustil madžaronski poslanec Oton pl. Krajčević, ki se je dal izvoliti v Vukovaru. Poslaniško mesto v Dolnji Stubici je izpraznjeno vsled smrti poslance Hegedija; takisto je izpraznjen tudi mandat v Senju, ker je umrl posl. Lobmajer. Vlada seveda naknadnih volitev sedaj ne bo razpisala, ker se itak govori, da bo sabor v najkrajšem času razpuščen, ako ne preje pa vsaj v jeseni.

— **Tudi grobovi so njihovi.** Pri pogrebu pravnika Čučka v Zagrebu je ob odprtem grobu govoril neki njegov tovariš. Ta govor ni bil po volji nekaterim duhovnikom, ki so v klerikalnem „Hrvatstvu“ zahtevali, naj policija zabrani posvetnjakom, da bi na grobu govorili, kakor da bi ne bilo življenja onstran gomile. „Katolički list“ pa išče na drug način zadostjenja in sicer samo s pomočjo cerkvene oblasti. Te cerkvene oblasti imajo pravico zabraniti vsakemu laiku govoriti na grobu, ker sme biti ta govor samo „sermo sacer“ (sveti govor), a ne „sermo profanus“ (posvetni govor). Nato nadaljuje klerikalni list doslovno tako-le: „Ker laik nima tega pooblastila in vobče ni spodoben (!) imeti kak „sermo sacer“ (sveti govor), se mu ne sme dovoliti, da bi govoril ob krsti kakakega pokojnika, najmanj pa ob odprtem grobu.“ — Klerikalci se torej hočejo polastiti celo grobov!

— **Odgovorno uredništvo** „Pokreta“ je zopet prevzel G. Večeslav Wilder in je obdržal, dokler ne bo končno rešen njegov proces, oziroma dokler ne bo prisiljen nastopiti svojo kazen.

— **Občni zbor naprednjaške** čitalnice v Zagrebu je bil v nedeljo. Pri zborovanju je predaval predsednik hrv. napredne stranke dr. Iv. Lorković o politični in kulturni nalogi napredne misli. Nato je bil z velikim oduševljenjem izvoljen za predsednika znani pisatelj Ljuba pl. Babić-Gjalski. Drugi odborniki čitalnice so: V. Tomić (tajnik), V. Polić, I. Bužan, ga. M. Jurić-Zagorka, J. Jurišić, N. Krok, E. Marković, M. Stiglic in S. Zigorović.

— **Volitev župana** v Zagrebu je razpisana na dan 5. t. m. Govori se, da madžaroni ne bodo volili za župana dr. Amruša nego Tomašičevega miljenca, dr. Črnogjeviča, javnega notarja v Zagrebu.

— **Umetnica Slava pl. Raškaj** v četrtki je umrla v Stenjeju pri Zagrebu velenadarjena Slava pl. Raškaj v cvetu svoje mladosti. Pokojnica, ki je izšla iz šole Bele Čikoše, je slovela kot najbolj talentirana hrv. akvarelistinja, ki si je pridobila splošno priznanje tudi izven svoje domovine. Hrvatska umetnost je s Slavo Raškaj izgubila odlični in nabuden talent!

— **Širom slovanskega sveta.** Ruski književniki protismrtni kazni. Zveza ruskih književnikov je

izdala na narod proglas, v katerem odločno protestuje proti smrtni kazni, s katero se sedaj navadno kaznujejo politični zločinci od prekega sode. Proglas pravi med drugim: „To niso več sodišča, to niso sodniki, marveč ubijalci. Obratoma se na vse, ki imajo še količkaj vesti in čuta do resnice, in jih pozivljamo, da podpirajo naš protest. Dovolj je bilo streljanja! Skrajni čas je, da se prepreči to ubijanje „en masse“, ki ga izvršujejo vladni organi. Protest so podpisali predsednik „Zveze“ N. Anenski in odborniki: Batiniškov, Bolučarski, Miklaševski, Pantelejev in Prokopovič.

— **Posvetovanje izdajateljev** petrogradskih dnevnikov. Te dni so imeli izdajatelji petrogradskih dnevnikov posvetovanje, na katerem so razpravljali o nedeljskem počitku pri časopisih. Po daljši debati se je v principu sklenilo, da petrogradski dnevnik v bodoče ne bodo izhajali ob ponedeljkih, da na ta način pride osebo, ki je nastavljeno pri časopisih, do nedeljskega počitka.

* **Najnovejše novice.** Za neko francosko kongregacijo je kupil poljski državni poslanec vitez Niemcowski veliko graščino Studenec na Češkem.

— **Vsestranski nemški cesar.** Cesar Viljem je osebno pripeljal v Krefeld tja premeščeni 11. huzarski polk.

— **Štrajki.** Na Dunaju štrajkajo čevljarji, v Berlinu slikarji (8000), v Poznanju zidarji, v Toulonu natakari.

— **Nesreča na avtomobilu.** Pri Turinu je trčil avtomobil, v katerem se je vozil general Arvograd di Quinto, tako močno ob neki voz, da je general obležal mrtve.

— **Predsednik medicinskih** šol na Japonskem, baron Torakaki, je prišel z dvema zdravnikom na Dunaj, da si ogleda razne sanitarne naprave.

— **V rudniku Courrières** se požar čimdalje bolj širi, da je iskanje ponesrečencev nemogoče. Ko je predvčeršnjim prišla rešilna ekspedicija v rudnik, je našla več mrtvih rudarjev na mestu, kjer dva dni poprej še ni bilo nobenega trupla. Trupla so bila še topla v dokaz, da so ponesrečeni še pred kratkim živeli.

Književnost.

— **„Ljubljanski Zvon“.** Vsebinska aprilovega zvezka: 1. A. Funtek: Stritarju ob sedemdesetletnici dne 6. marca 1906. 2. Dr. Ivan Tavčar: Izza kongresa. 3. M. P. Nataša: Svarilo. 4. Dr. Fr. Dergane: Janez Trdina. 5. Roman Romanov: Na pragu. 6. Ivan Cankar: Poslednji dnevi Stefana Poljanca. 7. Kristina: Zvezdice ni nocoj. 8. Dr. Ivan Prijatelj: A. N. Pypin. 9. Vladimir: Jutro. 10. Ivanov: Na vrtu. 11. Dr. Ivo Šorli: Romantiki življenja. 12. Dr. H. Dolenc: Črtice o burji. 13. Kristina: Zgodnji sneg. 14. Zofka Kveder-Jelovškova: Dva portreta. 15. Književne novosti. Dr. Iv. Merhar: Ivan Cankar: Potepuh Marko in kralj Matjaž. — Iz borbe med ilirsko in madžarofilsko stranko leta 1848/49. — Časopis za zgodovino in narodopis. — Grof Monte Cristo. — Anton Askerc. — Dr. Jos. Tomineš: Vladimir Nazor: Krava košulja. — Dr. Fr. Ilesič: Radič Stepan: Savremena (Sodobna) Evropa. — Dr. Fr. Ilesič: Nekrasov Nikolaj Aleksijevič: Komu je dobro v Rusiji? — Dr. Fr. Ilesič: Metaforški izrazi ali metafore in primere v jeziku Gorenjeluzičkih Srbov. — F. I.: Univerza v Sofiji. 16. Gledišče. Dr. Fr. Zbašnik: Slovensko gledišče. A. Drama. — B. Opera. 17. Med revijami. Dr. Jos. Tomineš: Savremenik. — Glas „Matice Hrvatske“. — Dr. Jos. Tomineš: Bosanska Vila. — F. I.: Sarajevski „Pokret“. — Č.: „Slovansky Přehled“. — 18. Splošni pregled. Stritarju ob sedemdesetletnici. — Jugoslovanska umetniška razstava v Sofiji. — Tiskovne hibe.

— **„Slovanski Sokol“** ima v št. 3. naslednjo vsebino: 1. Sokolska gesla. 2. Proste vaje. 3. Vestnik slov. školstva. 4. Raznoterosti.

— **Telefonska in brzojavna poročila.** Praga 3 aprila. „Nar. Listy“, ki močno delajo za Gautscha, naznanjajo, da se začne kmalu nova pogajanja med vlado in med Poljaki zastran volilne reforme. V poljskem klubu je mala a vplivna skupina delala na to, naj Poljaki ob nove zveze z Nemci in vrho, da vržejo Gautscha in po kopljejo njegovo volilno reformo, če bi ne šlo drugače s tem, da provzročijo nove volitve. Ta načrt pa ni obve-

ljal, češ, da bi se s tem nič ne doseglo, ker bi vprašanje o volilni reformi z Gautschem še ne izginilo z dnevnega reda. Po Gautschem povratku iz Karlovih varov se začne nova pogajanja s Poljaki in je zdaj pričakovati uspeha, ker ponudi vlada Gališki sto mandatov.

Dunaj 3. aprila. Danes je prišel nenadoma semkaj ogrski ministrski predsednik Fejervary. To je vzbudilo pozornost. Prišel je sem v štirih zadevah: 1) kako se je cesar odločil glede razpisa novih volitev; 2) da eventualno izposluje odobrenje manifest, ki naj opraviči, da se nove volitve ne razpišejo, da bi se to moralo zgoditi po ustavi, na katero je krona prisegla; 3) da nasvetuje kroni, naj sprejme demisijo ministra notranjih del, Kristoffyja in pravosodnega ministra Lanyija, ki zahtevata, da se volitve v smislu ustave razpišejo do 11. aprila; 4) da se določita naslednika teh ministrov in sicer hoče Fejervary sam prevzeti ministrstvo notranjih del, za pravosodnega ministra pa je izbral višjega drž. pravdnika Gustava Gegusza.

Dunaj 3 aprila. Ministrski predsednik Gautsch se je danes od peljal v Karlove vari.

Dunaj 3. aprila. Po štirime sečnem preskovalnem zaporu je morilec Ludovik Novak priznal, da je umoril vdovo Lukrecijo Biedermann, in sicer sam. Vsled tega je bil izpuščen iz zapora Josip Janko, ki je bil obdolžen skrivde na tem umoru.

Belgrad 2 aprila. Vlada je pretrgala p gaganja z Angleško zaradi obnovitve redne diplomatične zveze.

Petrograd 3. aprila. Pri volitvi volilnih mož so bili tu izvoljeni skoro sami kandidati je konstitucionalno-demokratske stranke. V Msk i so izvoljeni že poslanci, in sicer je izvoljenih os m pristašev te stranke.

Pariz 3 aprila. Iz Courrièresa se poroča, da je v rovu št. 4 še več živih premogarjev zasutih. Rešina dela so v tiru.

Gospodarstvo.

— **Mestna hranilnica v Kamniku.** V mesecu sušcu 1906 je 215 strank vložilo 67.220 K 12 v, 125 strank dvignilo 33.597 K 58 v, 4 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 5.700 K, stanje hranilnih vlog 1.435.738 K 66 v, stanje hipotečnih posojil 1.046.404 K 01 v, denarni promet 193.188 K 57 v.

— **Mestna hranilnica v Kranju.** V mesecu marcu 1906 je 356 strank vložilo 107.352 K 39 v, 371 strank dvignilo 93.333 K 36 v, 4 strankam se je izplačalo posojil 59.000 K, stanje hranilnih vlog 3.984.768 K 90 v, stanje posojil 2.254.809 K 05 v, denarni promet 438.138 K 29 v.

— **Mestna hranilnica v Radovljici.** V mesecu marcu 1906 je 226 strank vložilo 72.948 K 12 v, 203 strank vzdignilo 56.444 K 32 v, 22 strankam se je izplačalo posojil 18.750 K, denarni promet 323.562 K 23 v.

— **Mestna hranilnica v Novem mestu.** V mesecu marcu 1906 je 245 strank vložilo 73.920 K 60 v, 215 strank vzdignile 64.789 K 70 v, torej več vložilo 9.131 K 90 v, 16 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 43.100 K, 223 menic se je eskomptovalo za 72.783 K — v, stanje vlog 2.901.052 K 25 v, denarni promet 486.751 K 47 v, Vseh strank je bilo 992.

Poslano.*

Sobotni „Slovenec“ se je med Jeseniški novicami pobrigal med drugim tudi za mojo osebo ter je res „imenitno“ (?) povedal o hruševskem kralju in o neki „špekhamri“ (ne vem, če se sploh sme tako izreči!). To je namreč prostor, kamor spadajo včasih tudi „farji“, ne samo „kralji“, kajti smrdelo je tam še sedaj po skoraj pred letom dni tam stanujočem „farju“ in njegovih svinjarijah. Toliko za danes, prihodnjič mogoče še kaj več.

Na svidenje!

Štefan Podpac.

Hrušica, dne 30. marca 1906.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa z kon

Listnica upravištva.

Gospod Silvester, Črni vrh: „Slov. Narod“ pošilja se vsem, izvezem Amerike — še isti večer, ko izide tisk. Ako so kje pošne neprimlike v dostavljanju, naj se nan cenjeni gg. naročniki takoj pritožijo, da pridemo takim nerednostim v okom!

Kdorki so hraniti zdelo je, budi oprezen pri izbiranju vsakdanjih poživil. K tem spada še pogostoma zrnata kava, ki je pa naravnost škodljiva tistim, ki so bolni na živcih, srcu in želodcu. Nikakor se ne bi smela piti brez obile primesi. Za tako se je izborni izkazal le naš domači slad. Znanja firma Kathreiner rabi za svojo Kneippovo sladno kavo, tako splošno razširjeno in priljubljeno, le najboljši slad, ki mu mimotelega na poseben način daje tako podoben okus zrnate kave, da se more ta sladna kava resnično priporočati kot najokusnejša prime; kakor tudi kot edino primeren nadomestek zrnate kave. Prvi strokovnjaki so preiskali Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo, in preizkusili in sijajno ocenili. Nedavno šele je pisal znani telesni zdravnik papeža L. — ona XIII., dr. Lapponi: „Vaša slavno znana Kathreinerjeva sladna kava ima najpoglavitejše lastnosti, ki jih sladkosnedci in zdravniki zahtevajo od dobrega nadomestka zrnate kave. Pristavljam, da se raba Vaše sladne kave čimdalje bolj širi med nami“. Naj bi bilo povsodi tako in naj bi kmalu vsaka skrbna gospodinja vsak dan uporabljala zdravo, okusno Kathreinerjevo kavo v prid družini. Pri nakupovanju pa ne zahtevajte kar samo sladne kave; ime Kathreiner. Vam je treba izrečno poudarjati in gledati na to, da dobivate vselej le pristno Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo v zaprtih izvornih zavojih.

Rogaški „Styria-vrelec“

zdravilna voda proti

želodčnim oteklina in krču Zdravilsko. Bright-cvim vnetjem obisti priporočeno kataru v goltancu in jabolku kataru v želodcu in črevesu diatezi vodne kisline sladkorni griži zaprtju bolečinam na jetrih.

Sarg glicerina mijo napravlja kožo belo in nežno. Dobi se povsod.

Sarg-ova glicerina mila

so za odrasle kakor za otroke najnežnejše, starosti izvrstno čistilo. Z najboljšim uspehom ga rabijo znane avtoritete, kakor prof. dr. Hebra, Schauta, Frühwald, Karel in Gustav Breus, Schandlbauer itd. 886—1

Protin revmatske bolečine

784 22

mazilo ZOLTÁN!

Tako pristno dobro sredstvo za vdraganje se dobva po vseh večjih lekarnah po 2 K brez poštnine. Po pošti razpošilja lekarna

Zoltán v Buda-pešti.

Umrli so v Ljubljani.

Dne 29. marca: Franja Porenta, zasebnica, 65 let, Radeckega cesta 11, naduha. — Emerih Tschada, hranilnišče uradnika sin, 1 in pol leta, Karlovska cesta 15, davica.

Dne 30. marca: Josip Traun, umirovljeni učitelj 67 let, Zaloška cesta 15. — Marija Simmonec, mizarjeva hči, 8 mes., Trnovske ulice 11, Tussis. — Marija Junc, zasebnica, 44 let, Gosposke ulice 12, pljučnica. — Gabrijel Eiletz, sin železniškega uslužbenca, 1 dan, Jenkove ulice 8, življenjske slabosti.

Dne 1. aprila: Marija Jankovič, strojarjeva žena, 58 let, sv. Petra cesta 79, pljučnica. — Ivan Jereb, sprevodnikov sin, 13 mes., Poljanska cesta 26, Meningitis.

Dne 2. aprila: Emilija Wruss, učiteljica, 33 let, Poljanska cesta 20, jetika. — Avgust pl. Salomon, c. kr. polkovnik v p. 69 let, Stari trg 13, spridenje jeter.

V deželni bolnici:

Dne 27. marca: Josip Nauta, umir. stotnik, 73 let, vsled prizadete rane po strelu. — Mihael Bizjak, delavec, 50 let, Alkohol chron. — Marijana Maček, gostija, 75 let, Arthritis deform. — Marija Satler, delavka 39 let, sekund. bebost.

Dne 29. marca: Martin Zajc, krojač, 21 let, jetika. — Fran Pirč, dlnar, 22 let, jetika. — Josip Sadar, kajžar, 21 let, jetika.

— Helena Vončina, paznikova žena, 60 let, Herminum incers. — Karel Dolžan, dlnar, 68 let, jetika. — Elizabeta Mikel delavčeva žena, 35 let, Sepsis.

Dne 30. marca: Anton Mlinarič hlapec, 20 let, jetika.

Dne 31. marca: Tomaž Ogrin, kajžar, 35 let, jetika.

Meteorološko poročilo.

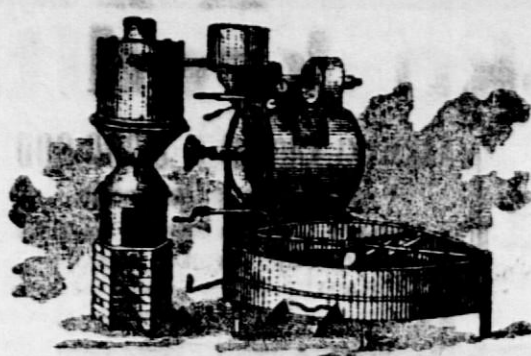
Vidna nad morjem 3062. Srednji tlačni tlak 736,0 mm.

April	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
2. 9. zv.	743.3	5.6	sr. jg.vzhod pol. obl.		
3. 7. xj.	744.2	0.9	sl. jg.vzhod del. obl.		
2. pop.	745.6	3.2	sl. sv.vzhod del. jasno		

Srednja včerajšnja temperatura: 5.6°, normale: 7.1°. — Padavina v mm 0.0.

Prva ljubljanska veležgalnica za kavo z električnim obratom.

Vsled direktnega uvoza kakor tudi zaradi velike razpečave lahko dobavljamo povsod za izvrstno priznane, s strojem in racionalno žgane kavo, ki je vsak dan sveža, torej zelo aromatična, najfinejše kakovosti in najbolj poceni.

Prodajam pa posamezne vrste kakor tudi najbolj preizkušene zmesi. Prednosti s strojem žgane kave pred navadnim praženjem so splošno priznane; o tem se lahko vsakdo prepriča z malo poskusnjo.

Z odličnim spoštovanjem

KAREL PLANINŠEK
na Dunajski cesti.

(Postajališče elektr. cestne železnice.)

111-13

Vajenko

iz boljše hiše sprejme takoj ateller
Markus & Müller v Ljubljani
na Poljanskem nasipu št. 14.

Vrt

v Strelških ulicah v Ljubljani se
odda za eno leto v najem.
Pogoj in cena se izvesta pri last-
niku **Pavlu Turku**, trgovcu v **Dragi**
pri Rakcu. 1161 3

Lepa hiša

(vila) s hlevom, pred 6 leti nanovo
močno sidano, z gostilno, ob glavni
cesti, 10 minut od mesta in 5 minut
od kraja, kjer se takoj prične z zgradbo
velikega mostu in železnice, z lepim
prostornim, drevesnim in zelenjavnim
vrtom, z 2 orali travnika in njiv ter s
kolezom pri hiši, se za svojo ceno
radi bolezni takoj proda. Pripravna je
tudi za letovičarje; podjetnik pa pri
zgradbi na Gorenjskem lahko s konjem
zasluži. 1160-3

Vprašanja z znamko 10 vin. za od-
govor sprejema upravna „Sl. Naroda“.

Št. 11261.

1150-3

Ustanove za sirote.

Pri mestnem magistratu v Ljub-
ljani ste izpraznjeni dve mesti **Jožefe**
Jelenove ustanove za sirote po 84 K
na leto in eno mesto **Marije Pav-**
škove ustanove za sirote letnih 40 K.
Pravico do Jožefe Jelenove ustanove
imajo sirote, rojene v frančiškanski,
šentpeterski in šentjakovski župiji,
do Marije Pavškove ustanove pa sploh
v Ljubljani rojene sirote do dopolnje
nega 15 leta.

Prošnje za podelitev ene ali druge
teh ustanov je vlagati tukaj do
20. aprila l.

Mestni magistrat Ljubljanski,
dne 23. marca 1906.

Spomladanske

obleke za gospode
obleke za dečke
paletote za dame
plašče za deklice
v največji izbiri.

*** Najnižje cene! ***

Gričar & Mejač
Prešernove ulice šte. 9.

Naznanilo.

P. t. občinstvu vljudo naznanjam, da sem se preselil s svojo
obrtno za plakatiranje že s februarjem t. l. z **Jurčičevega trga**
v **Gosposko ulico št. 3** (poleg Narodne kavarne)

kjer naj se blagovolijo oddajati vsa naročila glede plakatiranja. Obenem
svarim, da nima nihče pravice zame prejemati plakatov za prilepjenje.
Za plakate, kateri se ne oddajo naravnost meni, kakor tudi za račune,
katere drugi ljudje pri sklepanju naročil pogosto višje zaračunajo, kakor
so dovoljeni od c. kr. oblastnj, istotako tudi za pravilno in pravočasno
priplepljenje ne prevzamem nobene odgovornosti.

I. kranjski institut za plakatiranje.
A. Kališ.

1229-1

Poziv k predznambi delnic

Prve češke deln. družbe za izdelovanje celuloze in papirja v Táboru

(Prvi české akciové společnosti pro výrobu cellulosity a papíru v Táboře)

s sedežem v Táboru, ki se bo pečala z izdelovanjem **natronove celuloze** in zadevnega papirja.

Delniška glavica znaša 1.500.000 K in je razdeljena na 7500 delnic po 200 K. — S tem razpisujemo javno subskripcijo 5000 kosov za kurz 206 K in pripominjamo, da prevzemo ostalih 2500 kosov ustanovniki za enak kurz. — Vodení po stremljenju, da bi nova družba, čeprav tudi z nizkimi ustanovnimi vlogami ne bi bila takoj izpočetka preveč obtežena, so sklenili ustanovniki za pokritje teh vlog določiti emisijski kurz na 206 K, to je s pribitkom 3%.

S predznambo se prične 30. marca t. l. in traja do 10. maja t. l. pri Ustřední banky českých spořitelén v Prazi, Ustřední banky českých spořitelén filialky v Brnu, Ustřední banky českých spořitelén filialky na Dunaju. — Gospodje predznameniki morajo na vsako predznamovano delnico založiti 25% takoj, a ostanek v dobi, ki jo določi občni zbor ali upravni svet. Za vpisovanje se poslužuje vpisovalnih pol, ki leže v napominanih zavodih, in ki imajo na prvi strani subskripcijske pogoje, obvezne za predznamenike in ustanovnike. — Po polnem vplačanju namenjenih kosov se izdajo gospodom predznamenikom delnice.

Če bo predznamovan večji znesek, odločajo ustanovniki, kako se pridele delnice gg. predznamenikom.

Za društvo ustanovnikov:

Fr. Boskovits, imetnik firme Fr Boskovits na Dunaju in družabnik firm Fr. Boskovits & Kubeš v Prazi in Avstrijske tvornice za steklenine v Stokeravu.

Josef Brdlik, tvorničar, drž. in dež. poslanec ter zbornišni svetnik v Žirovici.

Richard Hock, šef bančne tvrdke Oplatek & Hock na Dunaju.

František Janovský, nadgozdar mesta Táboru in docent na gospodarski akademiji v Táboru.

Dr. A. Kotrbaec, odvetnik, dež. poslanec in župan mesta Táboru.

J. F. Kubeš, tiskar in župan mesta Třebič.

Jindřich Kubeš, družabnik firme Fr. Boskovits & Kubeš v Prazi.

Ing. Ant. Lemberger, ravnatelj papirnih in celuloznih tvornic v Plznu.

Alois Nebeský, trgovec s papirjem v Prazi.

Dr. Jan Podlipný, odvetnik, deželni poslanec, namestnik glavnega ravnatelja Deželne banke kraljev. Češkega i. t. d. v Prazi.

Leopold Weigner, nadzornik tehnološkega muzeja v Prazi.

Dr. Emanuel Zeis, odvetnik, cesarski svetnik, član upravnega sveta Ustřední banky českých spořitelén in okrajni načelnik v Táboru.

1238